

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL ŠVENČIONIŲ RAJONO APYLINKĖS TEISME ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2008 m. balandžio 21 d. Nr. FA-P-30-14-11
Vilnius

Auditas atliktas, vykdamas
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus
Kęstučio Širvaičio
2007-06-07 pavedimą Nr. P-30-14

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė
Virginija Balkojytė

Auditas pradėtas 2007-06-07
Auditas baigtas 2007-04-21

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	6

ĮŽANGA

Valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus Kęstučio Širvaičio 2007 m. birželio 7 d. pavedimu Nr. P-30-14 atliko vyriausioji valstybinė auditorė Virginija Balkojytė.

Audito tikslas – ištirti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti įvykusias ūkines operacijas ir įvykius, jų parodymą finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2008 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Švenčionių rajono apylinkės teismo (toliau – teismas) adresas: Vilniaus g. 62, 18123 Švenčionys. Identifikavimo kodas – 9144866.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Anatolij Januševskij, vyriausiąja finansininke dirbo Danguolė Bagdonienė.

Ši audito ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl 2007 metų valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, dėl valstybės biudžeto 2008 metų projekto, dėl valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos, dėl valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą, jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškia audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinama teismo 2007 metų finansinė atskaitomybė:

- Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. balansas (forma Nr. 1);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2);
- Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 3);
- Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 4);
- Biudžetinių įstaigų bei valstybės mokslo ir studijų institucijų pajamų į biudžetą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 5);
- Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 6);
- Finansinio turto 2007 m. apyskaita (forma Nr. 7);
- Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 8);
- Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigų etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-1);
- Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicinius projektus 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-11);
- Programų uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijų įvykdymo 2007 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. B-12).

Teismas 2007 metais vykdė vieną programą „Bylų nagrinėjimas“, kodas 1.2. Šiai programai įgyvendinti teismas 2007 metais gavo iš valstybės biudžeto 1 065,6 tūkst. Lt asignavimų ir juos panaudojo. Programa įvykdyta 100 procentų.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais¹.

Atlikę vidaus kontrolės aplinkos tyrimą ir atsižvelgdami į valstybės kontrolieriaus įsakymus², dėl mažo teismo darbuotojų skaičiaus audito įrodymus audito išvadai dėl audituojamų ataskaitų surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras šiose srityse: darbo užmokesčio, prekių ir paslaugų naudojimo išlaidų, ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto, atsargų, pinigų,

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

² 2007 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. V-30 „Dėl valstybinio audito 2007 metų programos vykdymo“ ir 2007 m. birželio 20 d. įsakymas Nr. V-116 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2007 m. vasario 8 d. įsakymo Nr. V-30 „Dėl valstybinio audito 2007 metų programos vykdymo“ pakeitimo“.

gautinų ir mokėtinų sumų, įvertinome valstybės biudžeto asignavimų 2008 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Vertindami asignavimų, skirtų teisėjų darbo užmokesčiui, naudojimą, nustatėme, kad teismas, atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus³, teisėjų darbo užmokestį apskaičiuoja vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais⁴, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už ištarnautą laiką kintamus dydžius ir nustato tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto.

Lietuvos Respublikos teismų įstatymas⁵ numato, kad teisėjų darbo užmokestis nustatomas remiantis įstatymu. Šiuo metu teisėjų darbo apmokėjimas yra reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas savo nutarime⁶ yra nurodęs, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais⁷ nustatytas teisinis reguliavimas negalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo ir šio įstatymo nuostatos dėl teisėjų darbo užmokesčio mažinimo prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai⁸ ir joje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl minėto įstatymo nuostatos teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Teismas 2007 metais teisėjų darbo užmokesčiui panaudojo 270,2 tūkst. Lt, socialinio draudimo įmokoms – 76,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

³ Teismų tarybos 2003-03-07 nutarimas Nr. 84; 2003-04-24 nutarimas Nr. 113; 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų, kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1997-06-30 nutarimas Nr. 680 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančių pareigūnų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

⁵ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas, 96 str. 1 d.

⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2001-07-12 nutarimo konstatuojamosios dalies II.1 p.

⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų, kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“; 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančių pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

⁸ Lietuvos Respublikos Konstitucija, 5 str., 109 str., 114 str. 1 d.

Iki šiol teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nėra aiškiai reglamentuotas teisės aktais, todėl teisme negalėjome įvertinti 2007 metais teisėjų darbo užmokesčiui panaudotų 270,2 tūkst. Lt, socialinio draudimo įmokoms panaudotų 76,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų ir 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų šioms išlaidoms poreikio planavimo teisėtumo.

2. Audito metu nustatyta, kad teisme, nesilaikant teismo pirmininko patvirtintų Supaprastintų viešųjų pirkimų, atliekamų taikant įprastą komercinę praktiką, taisyklių⁹ (toliau – Įprastos komercinės praktikos taisyklės), atliekant pirkimus įprastos komercinės praktikos būdu, nebuvo sudaromi pirkimo dokumentai (tiekėjų apklausos pažymos, nevedamas pirkimų žurnalas), kurie pagrįstų įvykusius pirkimus. Todėl mes negalime įvertinti, ar atliekant pirkimus, taikant įprastą komercinę praktiką ir naudojant kitoms prekėms, ilgalaikiam turtui įsigyti ir einamajam remontui skirtas lėšas (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniai 2.2.1.1.1.10. „Kitos prekės“, 2.2.1.1.1.15. „Ilgalaikio materialiojo turto einamasis remontas“, 3.1.1.5.1.3. „Kitas ilgalaikis materialus turtas“), buvo vadovaujama Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme nustatytais pirkimų principais, tikslais ir Įprastos komercinės praktikos taisyklėmis.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, mes negalime patvirtinti, kad Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2008 m. sausio 1 d. ataskaitoje 179,3 tūkst. Lt yra panaudota pagal Viešųjų pirkimų įstatymo ir Įprastos komercinės praktikos taisyklių nuostatas, iš jų:

- 2.2.1.1.1.10. „Kitos prekės“ – 35,7 tūkst. Lt;
- 2.2.1.1.1.15. „Ilgalaikio materialiojo turto einamasis remontas“ – 130,0 tūkst. Lt;
- 3.1.1.5.1.3. „Kitas ilgalaikis materialus turtas“ – 13,6 tūkst. Lt.

3. Audito metu nustatėme, kad teismas 2007 metų pradžioje lėšų, gautų už prekes ir paslaugas, sąskaitoje turėjo 3,3 tūkst. Lt likutį.

Teismas iš programos „Bylų nagrinėjimas“ lėšų, skirtų prekėms ir paslaugoms įsigyti (išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniai 2.2.1.1.1.3. „Šildymas“, 2.2.1.1.1.4. „Elektros energija“, 2.2.1.1.1.13. „Vandentiekis ir kanalizacija“), apmokėjo 11 334,62 Lt išlaidas už kitoms biudžetinėms įstaigoms (Švenčionių rajono apylinkės prokuratūrai, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Vilniaus pataisos inspekcijai) suteiktas patalpų šildymo, elektros energijos, šalto vandens tiekimo ir kitas komunalines paslaugas.

⁹ Švenčionių rajono apylinkės teismo pirmininko 2006-12-21 įsakymu Nr. V-22 patvirtintos „Supaprastintų viešųjų pirkimų, atliekamų taikant įprastą komercinę praktiką, taisyklės“.

Šios įstaigos 2007 metais teismui sumokėjo 11 334,62 Lt pagal jo išrašytas sąskaitas faktūras už minėtas paslaugas. Vadovaujantis Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis¹⁰, kasinės išlaidos turėjo būti sumažintos į biudžetinės įstaigos banko sąskaitas einamaisiais metais grąžintomis lėšų sumomis. Nustatyta, kad teismas kasinių išlaidų neatstatė, o gautas sumas apskaitė kaip lėšas, gautas už prekes ir paslaugas ir pagal teismo pirmininko patvirtintą išlaidų sąmatą naudojo teismo reikmėms. Kadangi teismas valstybės biudžeto asignavimus – 11 334,62 Lt, skirtus teismo programos „Bylų nagrinėjimas“ išlaidoms (šildymui, elektros energijai, vandentiekiiui ir kanalizacijai, kitoms išlaidoms), panaudojo minėtų biudžetinių įstaigų išlaidoms padengti, todėl šios lėšos, pažeidžiant Biudžeto sandaros įstatymą¹¹, buvo panaudotos ne pagal nustatytą paskirtį.

Teismas 2007 metais valstybės biudžeto asignavimus – 11 334,62 Lt – panaudojo ne pagal nustatytą paskirtį, ne programoje nustatytiems tikslams įgyvendinti.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą¹², asignavimų valdytojas yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą¹³ ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės¹⁴, už buhalterinių įrašų teisingumą, už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą atsako įstaigos vyriausiasis buhalteris.

Apie audito metu nustatytas kitas klaidas ir neatitikimus teismas buvo informuotas Valstybės kontrolės 2007 m. rugsėjo 20 d. raštu Nr. S-(30-1.10.1)-1423 ir 2007 m. gruodžio 7 d. raštu Nr. S-(30-1.10.1)-1853. Teismas ėmėsi priemonių nustatytiems trūkumams šalinti: 2008 m. balandžio 2 d. ir 2008 m. balandžio 3 d. mokėjimo pavedimais Nr. 62 ir Nr. 63 grąžino į valstybės biudžetą 2007 m. nepanaudotas gautų už prekes ir paslaugas lėšų sąskaitoje apskaitytas ir iki sausio 10 d. negrąžintas 7 247,15 Lt lėšas.

Atkreiptinas dėmesys, kad, atsižvelgiant į auditorių nustatytas klaidas, Teismas 2008-04-18 raštu Nr. 1715 „Dėl valstybinio audito ataskaitos projekto“ informavo Valstybės kontrolę, kad patvirtino „Supaprastintų viešųjų pirkimų, atliekamų taikant įprastą komercinę praktiką“ taisyklės,

¹⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės (2006-12-29 įsakymo Nr. 1K-436 redakcija) 124 p.

¹¹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 5 str. 1 d. 1 p.

¹² Ten pat, 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 3 p.

¹³ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 11 str. 1 d.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-179 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20.2 p.

sudarė nuolatinę Supaprastintų pirkimų, taikant įprastą komercinę praktiką, pirkimo komisiją, paskirti viešuosius pirkimus vykdančys ir už dokumentų kaupimą ir saugojimą atsakingi asmenys. Be to, Teismas minėtu raštu įsipareigojo imtis priemonių dėl asignavimų naudojimo vadovaujantis teisės aktų reikalavimais.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Virginija Balkojytė